

**Hakîmzâde Muhammet el-Bağdâdî
ve Risâle-i Tecvîd İsimli Eseri
-İnceleme ve Transkripsiyon-**

**Yazar
Abdullah ÇAKAR**

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu kitap "Hakîmzâde Muhammed El-Bağdâdî'nin Risale-İ Tecvîd İsimli Eseri İnceleme ve Transkripsiyon" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ISBN
978-625-399-579-9

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kitap Adı
Hakîmzâde Muhammed el-Bağdâdî ve
Risâle-i Tecvîd İsimli Eseri
-İnceleme ve Transkripsiyon-

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No
47518

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ALABALIK
ORCID iD: 0000-0001-6849-4623

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Yazar
Abdullah ÇAKAR
ORCID iD: 0009-0003-1933-0835

Bisac Code
REL000000

DOI
10.37609/akya.2994

Kütüphane Kimlik Kartı
Çakar, Abdullah.

Hakîmzâde Muhammed el-Bağdâdî ve Risâle-i Tecvîd İsimli Eseri
-İnceleme ve Transkripsiyon- / Abdullah Çakar, editör : Ahmet alabalık.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

100 s. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253995799

1. Din.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Bizleri eşref-i mahlukât olarak yaratan, İslâm ve hidâyet nimetini bizlere bahşeden, Kur'an-ı Kerim'i okuma, okutma meyli ve iradesi veren tecvîd ve ilm-i kırâ'at alanında çalışma yapma fırsatı bahşeden ve “*Kur'an'ı biz indirdik, elbette onu biz koruyacağız*”¹ ilâhî mesajıyla Kur'an-ı Kerim'i nüzûlundan günümüze kadar koruyan ve nihâyete kadar da koruyacak olan Allah'a (c.c) hamd olsun. Tecvîd ve kırâat ilminin ilk ortaya çıkışı ile ilgili faaliyetler Allah'ın elçisi, Kur'an'ın ilk mübelliği, muallimi, müfessiri, kârii ve nâşiri Hz. Peygamber (sav) döneminde başlamıştır. Günümüze kadar olan süreçte de tecvîd ilmini bir alan olarak şekillendiren ve bu alanda geçmiş müktesebât üzerine yeni bilgiler ilâve ederek bu sahada farklı dillerde Arapça, Farsça, Osmanlıca ve Türkçe eserler ortaya koyan âlimler olmuştur. Ortaya konulan bu literatürün bir kısmı kayıp iken, diğer bir kısmı ise İslâm beldelerindeki birçok kütüphane ve arşivlerde elyazması olarak yer almaktadır.

İşte çalışmamızın ana omurgasını oluşturan bu el yazmalarından biri de hicrî 11. asırda yaşamış Osmanlı egemenliğindeki Dârü's-Selâm olarak bilinen Bağdat'taki Hakîmzâde Muhammed el-Bağdâdî tarafından kaleme alınan *Risâle-i Tecvîd* adlı el yazması eserdir. Hâkîmzâde, İslâmî ilimlerin birçok farklı disiplininde Farsça, Arapça ve Osmanlıca dillerinde birçok eser telif etmiştir. Hakîmzâde, *Risâle-i Tecvîd* adlı eserinde tecvîd konularını genel hatlarıyla ele almanın yanı sıra kırâat imâmalarının ve râvilerinin okuyuşlarına da değinmiştir. Eseri önemli kılan hususlardan bir diğeri; konuları sistematik bir şekilde ele alması ve kendinden önceki literatürü eserinde aktarmasıdır. Hakîmzâde, eserde Hafis rivâyetini esâs almakla birlikte diğer kırâ'atler üzerinde de durmuştur. Eser bu yönüyle tecvîd alanına önemli katkılar sunmaktadır.

---

¹ el-Hicr 15/9.

Önsöz

Çalışmamız giriş ve iki bölümden oluşmakta; sonuç kısmı ile de nihâyete emektedir. Giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, içeriği, yöntemi ve kaynaklarına yönelik bilgiler sunulmuştur. Birinci bölümde; Hakîmzâde Muhammed el-Bağdâdî'nin *Risâle-i Tecvîd* adlı eseri ele alınmış sonrasında sırasıyla müellifin hayatı, eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra da eserin el yazma nüshaları, eserde kullanılan kaynaklar ve izlenilen yöntem üzerinde durulmuş olup akabinde ise eserin tanıtımı, incelenmesi ve muhtevâ analizi yapılmıştır.

İkinci bölüme gelince bu kısımda eserin transkripsiyonlu çevirisine yer verilmiştir. Sonuç kısmında ise çalışmadan elde edilen neticeler konunun sınırları dâhilinde değerlendirilerek ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmamız esnasında bizlere zaman ayırıp her fırsatta destek veren kıymetli tez danışmanım Doç. Dr. Murat KAYA hocama, yüksek lisans ders aşamasında bizleri sürekli araştırmaya teşvik eden ve bu minvalde yardımcı olan Prof. Dr. Abdulluttalip ARPA, Prof. Dr. Ömer ÇELİK, Prof. Dr. Erdoğan BAŞ ve Doç. Dr. Veysel AKKAYA Hocalarıma; Kıraat ilmini rahle-i tedrislerinden geçerek okuduğum Ramazan PAKDİL, Talip AKBAL ve Mustafa DEMİRKAN hocalarıma; eserin transkripsiyonunda bize yardımcı olup teknik anlamda yol gösteren Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ALABALIK, Arş. Gör. Mehmet Beşir ERGİN, yakın zamanda rahmet-i rahmana kavuşan Cemil AÇAN, Mehmet KÖPRÜLÜ, Arş. Gör. Hamza ÖZEN, Emekli Müftü Ahmet AHISKALI ve Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Hüseyin İZGİ, hocalarıma ve son olarak yüksek lisans eğitimi boyunca benden desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Nihâyetinde araştırmamızın bu alanla ilgili çalışma yapmak isteyenlere yardımcı olmasını yüce Allah'tan niyaz ederim.

Abdullah ÇAKAR

İstanbul 2023

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Tezin Amacı	3
1.3. Tezin Kapsamı ve İçeriği	3
1.4. Tez Konusunun Önemi ve Özgünlüğü	5
1.5. Yöntem	5
1.6. Tez Konusuyla İlgili Literatür Analizi	6
1.7. Tezin Planı.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

HAKİMZÂDE MUHAMMED EL-BAĞDÂDÎ VE RİSÂLE-İ TECVÎD İSİMLİ ESERİ İNCELEME VE TRANSKRİPSİYON	9
2.1. Hakîmzâde Muhammed el-Bağdâdî.....	9
2.1.1. Hayatı	9
2.1.2. Eserleri	11
2.2. Risâle-i Tecvîd	13
2.2.1. Eserde Kullanılan Kaynaklar.....	13
2.2.2. Eserin Muhtevâsı.....	15
2.2.2.1. Tecvîd İlminin Önemi.....	15
2.2.2.2. İsti'âze ve Besmele	17
2.2.3. Tenvîn ve Sakin Nûn'a Dair Hükümler	20

2.2.4. Hâ (هَاء) Harfinin Yazımı	29
2.2.5. Med ve Kasr İle İlgili Konular.....	32
2.2.6. Râ İle İlgili Hükümler.....	37
2.2.7. Teşdîd ve Çeşitleri	39
2.2.8. Mâ Harfî ve Çeşitleri	42
2.2.9. Vakf.....	42
2.2.10. Kur'ân'ı Okuyuş Hataları (Lahn).....	44
2.2.11. Harflerin Mahreçleri Ve Sıfatları	46
2.2.12. Kırâ'at İmâmları.....	49
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM .	
HAKÎMZÂDE MUHAMMED EL-BAĞDÂDÎ'NİN RİSÂLE-İ TECVÎD İSİMLİ ESERİNİN TRANSKRİPSİYONU	53
SONUÇ.....	81
KAYNAKÇA	85
ÖZGEÇMİŞ.....	91

KISALTMALAR

Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
DİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
h.	: Hicrî
H.z.	: Hazreti
İFAV.	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları
Ktp.	: Kütüphane
md.	: Madde, maddesi
M.Ü.	: Marmara Üniversitesi
nr.	: Numara
n.ş.r.	: Neşreden
ö.	: Ölüm
S.	: Sayfa
s.a.v.	: Sallallahü aleyhi ve sellem
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
thk.	: Tahkik eden
ts.	: Tarihsiz
vb.	: ve benzeri
vs.	: vesâire
Yay.	: Yayınevi
y.y.	: Yayın yeri yok

ÇEVİRİ/TRANSKRİPSİYON YAZI ALFABESİ

آ	ā, a, A, Ā	ص	Ş, ş
ا	A, a, E, e	ض	D, d / ž
ب	B, b	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	S, s	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	فا	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	H, h	ك	K, k
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	ڤ	ñ
ژ	J, j	و	V, v
س	S, s	ه	H, h

KAYNAKÇA

- Akkuş, Murat – Onur, Zafer. “Erzurumlu İbrahim Hakkı’nın Tecvîdü’l-Kur’ân bi Lisâni’l-Arabî İsimli Risalesi: Tahkik ve Tahlili”. *Diyanet İlmî Dergi*, 57 (2021).
- Apuhan, Ayşe Elif. *Ali Rıza Sağman ve tecvit-tilavet anlayışı*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=IUMhpKTQ6mS6G_0sP0TIQQ&no=CKjT4pwXV0rwd1VYM9A_1g)
- Aslan, Ömer. “Kur’ân Tilavetinde Tecvîdin Gerekliği ve Lahn (Okuyuş Hataları)”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. VII/1, 2003.
- Ateştürk, Remzi. “İsti’âze”. *Ondokuz Mayıs İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 40/2016,
- Birgivi, Muhammed b. Ali. *Dürr-i Yetim*, İzmir 1301 (Mecmua içinde).
- Birişik, Abulhamit. “Kırâ’at”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 25/425-432. Ankara: TDV yayınları, 2022, 25.cilt,
- Cebeci, Lütfullah. “Mefâtihu’l-Gayb”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 23/348-350. İstanbul: TDV Yayınları, 2003.
- Çetin, Abdurrahman. “Lahn”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Ankara: TDV Yayınları, 2003.
- Çetin, Abdurrahman. *Kur’ân Okuma Esasları*, 9.bs. Bursa: Emin Yy, 2011.
- Çetin. Abdurrahman, “Tecvîd”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 40/253-254. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.
- Çiftçi, Ali. “Telifat Dönemi Tecvîd Âlimlerinden Mekki b. Ebi Tâlib ve Abdülvehhâb b. Muhammed el-Kurtubi Perspektifinden Teşdid, Telyin, Tahfif Terimlerine Bir Bakış”, *Necmeddin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 47/2019.
- Çollak, Fatih. “eş-Şâtibiyye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 38/377-379. İstanbul: TDV yayınları, 2010.
- Çollak, Fatih. “Revm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 35/31-32. İstanbul: TDV Yayınları, 2008.

- Ebû Muhammed el-Vâsiṭî, ‘Abdullâh b. ‘Abdilmu’min b. el-Vecîh b. ‘Abdullâh b. ‘Alî b. el-Mubârek. *el-Kenz fi’l-kırâ’âti’l-‘aşr*. nşr. Hâlid el-Meşhedânî, I-II, Kahire: Mektebetü’s-Şeḫâfeti’d-Dîniyye, 2004.
- Ebû Muhammed Mekkî, İbn Ebî Tâlib. *er-Riâye li Tecvîdi’l-kırâa ve tahkiki lafzi’t-tilâve*. thk. Ahmed Hasan Ferhâd. Ummân: Dârü Ammâr, 1996.
- Ebü’l-Ḥasen es-Şâfâküsî, ‘Alî b. Muhammed b. Sâlim en-Nürî. *Ġayşu’n-nef’ fi’l-kırâ’âti’s-seb’*. nşr. Aḥmed Maḥmûd ‘Abdussemin’. Beyrût: Dârü’l-Kütübî’l-‘İlmiyye, 2004.
- ed-Dânî, Ebû ‘Amr ‘Osmân b. Sa’îd. *et-Teyisîr fi’l-kırâ’âti’s-seb’*. nşr. Hâlef b. Hamûd b. Sâlim. Memleketü’l-Arabiyyatü Suûdiyye: Dârü’l-Endûlus li’n-Neşr ve’t-Tevzî’, 2015.
- ed-Divânî, Ebû’l-Ḥasen ‘Alî b. Ebî Muhammed el-Vâsiṭî. *Şerhü Ravḍati’t-takrîr fi ihtilâfi’l-kırâ’ât beyne’l-irşâd ve’t-teysîr*. nşr. Ebû Mâzin Muhammed b. Receb el-Ḥülî. Dârü’l-‘Âsime, Riyad, 2011.
- el-Buḥârî, Ebû ‘Abdullâh Muhammed b. İsmâ’îl. *el-Câmi’u’l-Musnedu’s-Şaḫîhu’l-Muḥtaşar*. (nşr. Muhammed Zuheyr en-Nâsîr), I-IX, Beyrut: Dârü Ṭavki’n-Necât, 1422H.
- el-Haymî, Salâh Muhammed. *Fehârisü ulûmi’l-Kur’âni’l-Kerîm li Mahtûtâti Dâri’l-Kütübî’z-Zâhiriyye*. Dimeşk: Mecmau’l-Luġati’l-Arabiyye, 1983.
- el-İsfâhânî, Râgıp. *el-Müfredât fi Garîbi’l-Kur’ân*, Mısır: Mektebetü Nizâr Mustafa, ts.
- el-Kâdî, Abdü’l-Fettâh Abdü’l-Ġanî. *el-Vâfi fi Şerhi’s-Şatibiyye fi’l-Kırâ’âti’s-Seb’*. Cidde: Mektebetü’s-Sevâdî li’t-Tevzî’, 1996.
- el-Kîlânî, Hüsâmüddîn Selîm. *el-Beyân fi tecvîdi ahkâmi’l-Kur’ân*, Suriye: Vizâretü’l-İ’lâm, 1999.
- el-Mâlikî, Ebû Muhammed ‘Abdulvâhid b. Muhammed el-Umevî. *ed-Dürri’n-neşîr ve’l-‘azbü’n-nemîr*. nşr. Aḥmed ‘Abdullâh el-Muḫri’. Cidde: Dârü’l-Funûn, 1990.
- el-Mer’aşî, Saçaklızâde Muhammed. *Cühdü’l-Mukill ve Şerhü Cühdi’l-Mukill*. Konya, 1873

- el-Meşhedânî, Muhammed b. İbrâhîm b. Fâzıl. “Mebâdiü Ma’rifeti’ il-vukûf nazmu’ş-şeyh Muhammed b. Abdülhamîd b. Abdülkâdir el-Bağdâdî eş-Şehîr Hakîmzâde dirâsetun ve tahkîkun ve şerhün”, *Mecelletu Külliyyeti’ d-Dirâsâti’ l-İslâmiyye ve’ l-Arabiyye*, 34 (2007).
- el-Uşmûnî, Aḥmed b. ‘Abdu’l-Kerîm el-Mısırî. *Menâru’ l-hüdâ fi beyâni’ l-vakf ve’ l-ibtidâ*. nşr. Şerîf Ebu’l-‘Alâ el-‘Adevî. Beyrut: Dâru’l-Kütübi’l-‘İlmiyye, 2002.
- el-Uşmûnî, Aḥmed b. ‘Abdu’l-Kerîm el-Mısırî. *Menâru’ l-hüdâ fi beyâni’ l-vakf ve’ l-ibtidâ*. nşr. ‘Abdu’r-Rahîm eṭ-Ṭarhûnî. I-II, Kahire: Dâru’l-Ḥadîş, 2008.
- es-Sehâvî, Ali b. Muhammed. *Cemâlü’ l-kurrâ’ ve kemâlü’ l-ikrâ’*. (nşr. Ali Hüseyin el-Bevvâb), Mekke 1408/1987.
- eş-Şehrezûrî, Ebû’l-Kâsım ‘Abdul’azîz b. ‘Alî. *el-Misbâhu’z-zâhir fi’ l-Kırâ’ati’ l-‘aşri’ l-bevâhir*. nşr. İbrâhîm b. Sa’îd ed-Devserî. Riyâd: Dâru’l-Hadâra li’n-Neşr ve’t-Tevzî’, 2014.
- eṭ-Ṭîbî, Aḥmed b. Aḥmed. *Manzûmetu’ l-müfîd fi’ t-tecvîd*. nşr. Eymen Ruşdî Suveyd.
- İbn Bellebân, Muḥammed b. Bedruddîn b. ‘Abdulḥakḳ. *Buğyetu’ l-müstefîd fi’ ‘İlmi’ t-Tecvîd* .nşr. Remzî Sa’duddîn Dimeşkiyye. Beyrut: Dâru’l-Beşâiri’l-İslâmiyye, 2001.
- İbn Ebî Meryem, Naşr b. ‘Alî b. Ebû Meryem. *el-Mûdah fi vücûhi’ l-kırâ’at ve ilelihâ*. thk. Umer Hamdan el-Kubeydî, Cidde: el-Cemâatü’l-Hayriyye, 1993.
- İbn Ḥâleveyh, Ebû ‘Abdullâh el-Ḥuseyn b. Aḥmed b. Ḥâleveyh. *İ’râbü’ l-kırâ’âti’ s-seb’ ve’ ilelihâ*, I-II, Kahire: Mektebetü’l-Ḥâncî, 1992.
- İbnu’l-Cezerî, Ebû’l-Ḥayr Şemsuddîn b. el-Cezerî Muḥammed. *Şerḩu Ṭayyibeti’ n-Neşr fi’ l-Kırâat* , Beyrût: Dâru’l-Kutubi’l-‘İlmiyye, 2000.
- İbnu’l-Kâsiḩ, Ebû’l-Kâsım ‘Alî b. ‘Osmân b. Muḥammed b. Aḥmed b. el-Ḥasan. *Sirâcü’ l-kârî’ i’ l-mubtedî ve tiżkâru’ l-mukrî’ i’ l-muntehî*. Mısır: Maṭba’atu Muştafâ’l-Bâbî’l-Halebî, 1954.
- İbnü’l-Cezerî, Şemsüddin Muhammed b. Muhammed. *en-Neşr fi Kırâ’ati’ l-‘Aşr*. thk. Ali Muhammed ed-Debbâ’. Lübnân: Dâru’l-Kütübi’l-İlmiyye, ts.

- İbnü'l-Enbârî, Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım. *İdqâhü'l-vakf ve'l ibtidâ.* nşr. Muhyî'd-Dîn 'Abdurrahman Ramađân, I-II, Maţbû'âtu Dimeşq: Mecma'î'l-Luğati'l-'Arabiyye, 1971.
- İbnü's-Sellâr, 'Abdu'l-Vehhâb b. Yûsuf b. İbrâhîm eş-Şâfi'î. *Tabakâtü'l-kurrâi's-seb'a ve zikru menâkıbihim ve kırâ'âtihim.* nşr. Ahmed Muhammed 'Azûz. Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, 2003.
- Kamhâvî, Muhammed Sâdik. *el-Burhân fî tecvîdi'l-Kurân.* Beyrût: Âlemü'l-Kütüb, 1985,
- Kara, Mehmet. "İbnü'l-Cezerî'nin Vakf-İbtidâ İlmine Yaklaşımı", *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 13/2018.
- Karaçam, İsmail. *Kur'ân-ı Kerîm'in Faziletleri ve Okunma Kâideleri.* 14.bs., İstanbul: MÜİF Yayınları, 2008.
- Koyuncu, Recep. "Vakf-İbtidânın Âyetlerin Anlaşılmasındaki Rolü". *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 15/1, 2015.
- Kurtubî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ahmed. *el-Câmi' li- Ahkâmi'l-Kur'ân.* Kâhire: Dârü'l-Kütübi'l-Mısrıyye, 1967.
- Mekkî b. Ebî Tâlib, Ebû Muhammed Mekkî b. Ebî Tâlib el-Kaysî. *el-Keşf 'an vücûhi'l-kırâ'âti's-seb',* Dimeşq: Maţbû'âtu'l-Luğati'l-'Arabiyye, 1974.
- Musa Muhammed Osman, "Kırâ'at İlminde Tenvinin Hükümleri". Çev. Bünyamin Açıkalm. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.* 3/1, 2016.
- Müberred, Ebû'l-Abbâs Muhammed b. Yezîd. *el-Muktedab.* thk. Muhammed Abdülhâlik 'Uzayme. Kâhire: Vizâretü'l-Evkâf, 1994.
- Mütercim Asım Efendi. *Kâmûsu'l-Muhît Tercemesi.* İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2013.
- Nuveyrî, Muhibbüddîn. Ebu'l-Kâsım Muhammed b. Muhammed b. Muhammed. *Şerhu Tayyibeti'n-neşr fî'l-kırâ'âti'l-'aşr.* I-II, Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-'İlmiyye, 2003.

- Önder, Mustafa Kemal. “Tevcîd Edebiyatında Terkîbî Sıfat Bağlamında Teşdîd ve İd-ğâm Olgusu” *Turkish Academic Research Review - Türk Akademik Araştırmalar Dergisi* [TARR], 5 (1/69). 2020
- Özaydın, Abdülkerim. “Kâim-Biemrillâh” Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. 24/210-211. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Özek, Ali. “el-Keşşâf” *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 25/329-330. Ankara: TDV Yayınları, 2022.
- Pakdil, Ramazan, *Ta’lîm, Tecvîd ve Kıra’at*. 16.bs. İstanbul: Müif Yayınları, 2019.
- Pilgür, Eren. “Hîrzu’l-Emâni’nin Kıra’at Tedrisatındaki Serencamı”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 62:1 (2021).
- Râzî, Fahreddîn Muhammed b. Ömer. *Mefâtihi’l-gayb*. Tahran: Dârü’l-Kütübi’l-İlmiyye, ts.
- Râzî, Muhammed b. Ebî Bekir b. Abdilkâdir. *Muhtâru’s-sihâh*. Lübnân: Mektebetü Lübnân, 2017.
- Sibeveyhi, Amr b. Osman. *el-Kitâb*. thk. Abdüsselâm Hârûn. Kâhire: Mektebetü’l-Hancî, 1988.
- Sibeveyhi, Ebû Bîşr Amr b. Osman b. Kanber. *el-Kitâb*. Kâhire: Mektebetü’l-Hancî, 1984.
- Sirâceddîn en-Neşşâr, Ebû Hafs ‘Omer b. Kâsim b. Muḥammed b. ‘Alî Sirâceddîn. *el-Mukerrer fî mâ tevâtere min el-kırâ’âti’s-seb’ (Ekinde: Mûcez fî ya’âti’l-ıdâfeti bi’s-suver*. nşr. Aḥmed Maḥmûd ‘Abdu’s-Semî’. Beyrût: Dârü’l-Kütübi’l-İlmiyye, 2001.
- Sirâceddîn en-Neşşâr, Ebû Hafs ‘Omer b. Kâsim b. Muḥammed b. ‘Alî Sirâceddîn. *el-Mukerrer fî mâ tevâtere min el-kırâ’âti’s-seb’ (Ekinde: Mûcez fî Ya’âti’l-İdâfeti bi’s-Suver)*. nşr. Aḥmed Maḥmûd ‘Abdu’s-Semî’. Beyrût: Dârü’l-Kutubi’l-İlmiyye, 2001.
- Suyuti, Celâlüddîn. *el-İtkan fî Ulumi’l-Kur’ân*. Thk. Şuayb el-Arnâvût. 1. bs. Lübnan: Müessesetü’r-Risâle Nâşirûn, 2008.
- Şen, Ziya. “İstiâze ve Besmele”. *Diyanet İlmî Dergi*, XL/1, 2004.

- Taberânî, Süleyman b. Ahmed Abû'l-Kâsım. *el-Mu'cemü'l-kebîr*. thk. Hamdî b. Abdilmecîd es-Selefi. Kahire: Mektebetü İbn Teymiyye, 1994.
- Tahrânî, Âgâ Büzürk. *ez-Zeri'a ilâ tesânifi's-si'a*, XXV, Beyrût: Dârü'l-Edvâ, t.y.
- Temel, Nihat. *Kırâ'at ve Tecvîd İstılahları*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2009.
- Tetik, İbrahim. "Tevvîd Kelimesinin Semantik Analizi". *Universal Journal of Theology*, II/III, 2017,
- Tuncel, Emrullah. "İlk Dönem Tecvîd Eserlerinin Teşekkülünde Lahn Olgusunun Etkisi". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 59/59, 2020.
- Zeynü'l-Arab, Ali b. Ubeydullah. *Şerhü'l-Mesâbih*. thk. Nuhâ Binti Usâme Abdullah Hayyât. Mekke: Câmîatü Ummu'l-Kurâ Külliyyetü'd-Da've ve Usûli'd-Din. Yüksek Lisans Tezi.